

Granskningsutlåtande

Ändring av 41 detaljplaner- Avloppsledning från Eolshäll till Sickla

ÄDp 2015-19085

Innehåll

Sammanfattning	2
Bakgrund.....	2
Förslagets syfte och huvuddrag.....	2
Granskning.....	3
Synpunkter inkomna under granskning	3
Remissinstanser	3
Sakägare.....	5
Övriga.....	6
Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts	8
Stadsbyggnadskontorets ställningstagande	8
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	13

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Sammanfattning

Planen syftar till att ge stöd åt ny avloppsledning som ska gå från Eolshäll till Sickla, där den ansluter till reningsverket i Sickla. Planen möjliggör även två tunnelmynningar, en vid Skansbacken (Gullmarsplan) och en vid Södertäljevägen (Liljeholmen).

Planförslaget skickades ut för granskning 2017-06-21 – 2017-09-01. Under granskningen har 22 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser har ingen erinran mot planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller utformning av plankartor och samordning under byggtiden. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att förslaget inte antas och beskriver oro för permanenta skador på bergvärme och huskonstruktioner på grund av grundvattensänkningar, samt oro för omfattande störningar under byggtiden bland annat för barn och ungdomar. De anser även att planprocessen inte är lagenlig och att SFA projektet saknar samhällsekonomisk bärighet.

Kontoret bedömer att planbeskrivningen bland annat kan förtydligas angående hänvisningar till MKB, ersättning till markägare och samordning med berörda. Plankarta 8, ÄDp 2015-190 85 har kompletterats inom område 5 med att skydds- och förstärkningsåtgärder för tunnelbana får ske. Underlagsmaterialet har kompletterats med en *uppdaterad samhällsekonomisk kalkyl, Stockholm Vatten och Avfall, 2017-06-09*.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att förslaget till detaljplan godkänns i stadsbyggnadsnämnden och överlämnas till kommunfullmäktige för antagande.

Bakgrund

Förslagets syfte och huvuddrag

Detaljplanen syftar till att möjliggöra projektet *Stockholms framtida avloppsrening, SFA*, som innebär modernisering av stadens avloppshantering, samt att säkra kapaciteten för avloppsrening på lång sikt och att väsentligt förbättra reningsresultaten. Denna detaljplan är en av fem detaljplaner som tas fram för att möjliggöra projektet.

Syftet med denna detaljplan är att ge stöd åt den del av ny avloppsledning som går från Eolshäll till Sickla, där den ansluter till reningsverket i Sickla. Planen möjliggör även två tunnelmynningar, en vid Skansbacken (Gullmarsplan) och en vid Södertäljevägen (Liljeholmen). Detaljplanen tas fram som en ändring av gällande detaljplaner som redan i dag finns inom planområdet. Detta innebär att gällande detaljplaner ändras så att utbyggnaden av ledningen möjliggörs, men att detaljplanerna i övrigt fortsätter att gälla.

Detaljplanen reglerar markanvändning och förslagets färdiga utformning samt konsekvenser av detta i användnings- och driftskedet. Hantering och ansvar för genomförandefrågor regleras främst i lagstiftning utanför Plan- och bygglagen och i det tillståndsärende för SFA där bland annat genomförandet är föremål för rättslig prövning.

Granskning

Aktuell detaljplan har skickats ut för granskning under perioden 2017-06-21 – 2017-09-01. (Ursprunglig granskningstid 2017-06-21 – 2017-08-02 förlängdes med en månad till 2017-09-01.)

Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen samt andra intressenter som under samrådet skriftligen framfört synpunkter. Övriga informerades genom annons i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet 2017-06-21 och 2017-07-21. Planförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner.

Synpunkter inkomna under granskning

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Yttrandena i sin helhet finns att ta del av i planakten.

Remissinstanser

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har inget att erinra mot planförslaget enligt 5 kap. 22 § PBL.

Storstockholms Brandförsvär (SSBF)

SSBF har inget att erinra mot planförslaget.

Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra mot planförslaget.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har inget att erinra mot planförslaget.

Lantmäterimyndigheten

Lantmäterimyndigheten anser att vissa synpunkter vid samrådet inte har bemötts och att följande kvarstår:

- Stadens normala rubriksättning bör användas och det är även önskvärt att särskilja de områden som lagts ut som ”Egenskaper för utformning av allmän plats” tydligare.
- Markreservat för ledning bör betecknas som ”u”.
- Undrar hur tillträdet till väg till och från de två tunnelmyningarna är tänkt att lösas? Behöver vägfrågan lösas över någon fastighet utanför planområdet?

- Anser vidare att det inte är klarlagt om en tunnel kan anses vara en ledning och om mark för denna därmed kan upplåtas som ledningsrätt. De menar att om man istället använder E (teknisk anläggning) innebär det att man har en valmöjlighet; äganderätt, ledningsrätt och servitut.

Idrottsförvaltningen, Stockholms stad

Idrottsförvaltningen Stockholmsstad har inget att erinra mot planförslaget under förutsättning att de idrottsanläggningar vilka ledningen går under ej kommer påverkas av planförslaget.

Trafikkontoret

Trafikkontoret anser att i och med att möjligheten till pålning där ledningen ska gå försvinner, så bör detta faktum vägas in i de programarbeten som Exploateringskontoret driver, exempelvis för Hammarbyhöjden-Björkhagen.

Trafikkontoret önskar en redovisning från Stockholm Vatten och Avfall gällande projektets framdrift och även hur projektet är tänkt att drivas under byggtiden.

AB Fortum Värme

Fortum Värme informerar om att ledningar för fjärrvärme finns inom området och måste beaktas. Viktigt med tidig information och samråd. Vid åtgärder, viktigt att genomförandeavtal tecknas snarast möjligt.

Ellevio

Ellevio hänvisar till yttrande vid tidigare samråd, om behov av samordning och hänsyn till Ellevios anläggningar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB avstår från att yttra sig.

Luffartsverket (LFV)

LFV har inget att erinra mot detaljplanerna.

Trafikverket

Trafikverket påtalar att statlig transportinfrastruktur som berörs av detaljplanerna behöver omfattas av avtal mellan Trafikverket och Stockholm Vatten och Avfall.

Stockholms läns landsting, Trafikförvaltningen

I pågående förhandlingar för västlig tunnelbana har än så länge en konfliktpunkt med avloppsledningen identifierats i Liljeholmen. Viktigt med fortsatt dialog mellan landstinget och Stockholms stad så att framtida tunnelbanesträckning är möjlig.

Vid konfliktpunkten vid Gullmarsplan behöver genomförandetidpunkten för passage under Gullmarsplan ske i

samråd med Förvaltning för utbyggd tunnelbana och Trafikförvaltningen och tas med i genomförandeavtal som tecknas mellan SLL och Stockholm Vatten och Avfall innan detaljplanen vinner laga kraft.

Landstinget anser vidare att detaljplanebestämmelser behöver justeras i plankarta 6 och 8 för att säkra delad skyddszon mellan tunnelbana och avloppsledningen.

Hade även önskat att korsningspunkterna mellan tunnelbana och avloppsledning hade redovisats i plan och profil i planbeskrivningen. Önskar att avloppstunnelns påverkan på tunnelbana och spårtrafiks skydds zoner redovisas i planbeskrivningen (sid 21).

Sakägare

KT, Samfällighetsföreningen Pharaos Bagare ga:1
Informerar om att Pharaos Bagare finns i fastighetsförteckning, men att den däremot saknas i planbeskrivningen. Anser att samfälligheten Pharaos Bagare ga:1 borde finnas i tabellen med rubriken ”Anläggningssamfälligheter inom planområde” (sid 42 och 45)

EC, Veidekke Bostad AB, Ledningsrätt till förmån för Örnberg 2
Veidekke Bostad AB har ingen erinran mot planförslaget förutsatt att förslaget inte påverkar exploateringsmöjligheter, avseende volym och tid, i enlighet med markanvisning från Stockholms stad.

Babylons, Fader Höks och Joakims samfällighet för värmeförsörjning, Babylon ga: 1
Om förslaget godkänns är ett krav att sprängningar inte får ske vintertid vid Eolshäll och att Stockholm Vatten och Avfall assisterar och står för kostnader vid eventuella skador enligt ett avtal. Anser att synpunkter vid samrådet har noterats i samrådsredogörelsen, men inte beaktats. Synpunkterna var bland annat att försäkringslösningen är otillräcklig och att detaljplanetillägget inte bör godkännas.

Folksam, Ömsesidig Livförsäkring, Bidrottningen 1
Folksam äger fastighet Bidrottningen 1. Folksam anser att den föreslagna planändringen innebär att en planskada uppstår på fastigheten genom att möjligheten att nyttja fastigheten för utvinning av bergvärme begränsas och att frihetsgrader för användningen av fastigheten minskar (till exempel vad gäller eventuell byggnation under mark). Folksam begär att Stockholm stad utreder omfattningen av den planskada som uppstår med den ändrade detaljplanen och att Folksam ersätts för den skada som uppstår.

HC

Önskar en fördjupad utredning kring möjligheterna att frakta bort schaktmassor sjövägen. Önskar att stor hänsyn tas till verksamheten på 4H-gården.

KS, LS

Uttrycker oro för byggtiden och de många transporter denna innebär. Förordar att sprängmassor forslas bort sjövägen. Hänvisar till JO Fs inlägga till Mark- och miljödomstolen, att alternativet med sjövägen inte har utretts uttömmande och att slutsatser är felaktiga. Vill att sjötransporter utreds grundligt. Om sjötransporter visar sig att ändå inte vara möjliga, så behöver alternativa transportvägar utredas. Pekar på att det finns många barnfamiljer och ny förskola i området där transporter planeras.

Övriga

Styrelsen Eolshälls 4H-gård

Är oroad över vad som kommer att hända 4H-gården. 4H-gården anser att följande är förutsättningar för en hållbar lösning under den tid etableringsyta används vid Eolshäll:

1. En tät dialog krävs mellan gårdens företrädare och Stockholm Vatten och Avfall inför och under hela den tid som etableringsytan vid Eolshälls ska användas vad gäller tider för sprängningar och lastbilstransporter, för att inte säkerheten i verksamheten med djur ska äventyras.
2. 4H-gården ska inte belastas av några kostnader för eventuella åtgärder som krävs, varken i närtid eller framtid, på grund av de störningar som arbetet med och vid etableringsytan kan medföra.
3. Vi önskar etablering av en säker gångväg för våra ungdomar som går mellan gården och tunnelbanan vid Axelsbergs torg. Detta är helt avgörande för att vår verksamhet ska fungera.
Med säker menar vi:
 - a. säker väg utan passage över väg, eller nära invid väg, med tunga fordon.
 - b. en upplyst väg med fri sikt som av barn upplevs som trygg.

Önskar också kontaktperson hos stadsbyggnadskontoret för att kunna förbereda verksamheten inför de förändringar som kommer att ske under byggskedet.

Undrar också vad som beslutats vad gäller stärkt belysning och nya gångvägar ned till gården eftersom detta är avgörande för att gårdens ungdomar ska våga gå där?

Bifogar beskrivning av verksamheten, kartor hur ytor används på verksamheten.

BN och UM

Vänder sig mot valda transportvägar, lokalgatan Hägerstens Allé, och anser att underlaget för val av transportvägar är undermåligt. Anser att stadsbyggnadskontoret smiter ifrån sitt ansvar när byggskedet inte tas med i planen.

Undrar varför det i ert omfattande material i detta ärende, inte med ett enda ord nämns något om den förskola som nu byggs för 150 barn på Hägerstens Allé?

Ska verkligen dessa barn behöva utsättas för tung lastbilstrafik var 8:e minut precis intill skolan under två till tre år?

Stadsbyggnadskontorets ledning talar i olika sammanhang om att barnperspektivet är viktigt vid planering. Varför inte här?

RH

Kräver att samtliga detaljplaneförslag (Dnr 2015-19082, 2015-19085, 2015-19087 och 2015-19089) avvisas i sin helhet samt att projektet *Stockholms framtida avloppsrening* återremitteras till Stockholm Vatten och Avfall för en förnyad och korrekt analys och ny projektering. Framför följande synpunkter som berör denna plan:

- Ersättning för skador - saknar analys och beskrivning av hur skador ska minimeras och hur kompensation ska utformas och säkerställas.
- Ersättning för exproprierad mark - saknar beskrivning och fastställelse av de ekonomiska konsekvenserna för privata fastigheter och saknar relevant ersättningsmodell.
- Anser att teknisk lösning som innebär att avloppstunneln dras på allmän mark, och inte inskränker den privata äganderätten, ska väljas.
- Påpekar att det i gällande detaljplan finns prickmark som omöjliggör nybyggnation såväl över som under mark.
- Saknar miljökonsekvensbeskrivning för arbetsområde i anslutning till Stockholm Vattens och Avfalls anläggning Källviken 2.
- Anser att det finns risker för fastigheten och störningar kopplat till avloppstunnelns relativt ytliga nivå, tunneldrivningsmetod med högt drivningsmål.
- Anser att de trafikstörningar som projektet kommer att förorsaka i närområdet är otillräckligt belysta och utredda.
- Anser att det finns brister i den ekonomiska beskrivningen.
- Konstaterar att synpunkter framförda i samrådet lämnats utan beaktan, exempelvis radon och anser att hanteringen av

inkomna synpunkter, samrådsprocessen i sig samt detaljplaneprocessen är klandervärd.

- Anser att projektets positiva konsekvenser uppvärderas och de negativa nedvärderas.
- Anser att projektet inte innebär någon teknisk eller miljömässig vinst som inte kunnat uppnås till betydligt lägre kostnad samt att redundansen i Stockholms avloppssystem minskas och riskerna ökar med ett enda reningsverk utöver Himmerfjärden kvar.

Motsätter sig ett detaljplaneförslag som han anser innebär risker för fastighet Konzeptet 3, utsätts för tekniska risker och att han som fastighetsägare utsätts för ekonomisk påverkan och olägenheter baserat på Stockholms stads grundläggande målsättning att bebygga marken där Bromma Reningsverk står idag. Detta trots att ingen detaljplan för området finns.

Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts

- Stadens normala rubriksättning bör användas
- Markreservat för ledning bör betecknas som ”u”
- Användning E, istället för markreservat för allmännyttigt ändamål bör användas
- Plankarta 6 har inte justerats för delad skyddszon mellan ny tunnelbana (Fridhemsplan – Älvsjö) och avloppsledning
- Planen ska inte antas bland annat på grund av:
 - att den inte anses lagenlig
 - att projektet saknar samhällsekonomisk bärighet
 - att den inskränker på enskilda intressen

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Här ges ämnesvisa svar på det som inkommit under granskningen samt det i listan ovan (det som inte kunnat tillgodoses.)

Projektet SFA

Projektets ändamålsenlighet

Stadsbyggnadskontoret har tagit hänsyn till och gjort avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen enligt Plan- och bygglagen och bedömer att projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) har ett stort allmänintresse och att konsekvenser av planens genomförande till övervägande del är positiva. Projektet möjliggör nödvändig infrastruktur som bidrar till att förbättra miljön och säkerställa avloppskapaciteten i Stockholm.

SFA ligger i linje med politiska mål för Stockholms utveckling och att det är ett angeläget samhällsintresse att få till denna infrastruktur som har stort allmänintresse.

Projektets ekonomi och samhällsekonomi

Redovisning som rör ekonomiska och samhällsekonomiska kalkyler framgår av underlaget Bemötande av inkomna inlagor, 2017-01-10, samt tillkommen Uppdaterad samhällsekonomisk kalkyl, Stockholm Vatten och Avfall, 2017-06-09.

Sårbarhet

Med avseende på yttrande att sårbarheten skulle öka med endast ett reningsverk kvar, kan påtalas att det utbyggda reningsverket i Henriksdal i praktiken kommer att fungera som flera reningsverk i ett. Om en del av reningsverket skulle sluta att fungera under en tid, kan andra delar av reningsverket ta över. Reningsverket kommer ha elförsörjning från två olika håll och har dessutom egen reservkraft.

Vald ledningssträckning

Alternativa lösningar samt alternativa dragningar av avloppsledning och anläggningar har undersökts och resulterat i val av förestående alternativ. De undersökta, alternativa förslagen redovisas i MKB, kapitel 4, s.99–127 och sammanfattas i planbeskrivningen sid 31-34.

Val av planerad ledningssträckning och lägen för mynningar har handlat om att väga samman de tekniska aspekterna avseende VA- och bergteknik med miljövärden. Företrädesvis har ledningssträckningen placerats under befintliga tunnlar, park- och gatumark, det vill säga allmän platsmark för att reducera graden av intrång på privata fastigheter. På vissa sträckor har dock intrång på privata fastigheter inte kunnat undvikas och leder till en begränsad användning för till exempel möjligheten att borra energibrunnar. Alternativa ledningsdragningar skulle inte minska intressekonflikter i förhållande till andra fastighetsägare.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planen har begränsad påverkan på enskilda intressen och är utformad med skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande enligt Plan- och bygglagen.

Planbeskrivningens kapitel om konsekvenser kompletteras.

Planprocessen

Samråd har hållits både i anslutning till tillståndsansökan och i detaljplanearbetet. Synpunkter som inkommit vid samråden har sammanställts och besvarats. (Samrådsredovisning april 2014 - maj 2015, Stockholm Vatten, 2015-06-09 samt Samrådsredogörelse Ändring genom tillägg till 43 detaljplaner för avloppsledning Eolshäll-Sickla, TDP 2015-19085.)

Vad gäller specifikt radon har svaret varit att radon är något som finns naturligt i all berggrund och att förekomsten av radon inte kan öka vid ett uttag av en bergtunnel och att ingen radonmätning kommer att utföras.

Planläggningen

Vald planläggning

Lantmäterimyndigheten har haft synpunkter på planernas utformning och vald planläggning. Stadsbyggnadskontoret gör bedömningen att vald redovisningsmetod gör det möjligt att tillmötesgå Plan- och bygglagens (PBL) krav på tydlighet och överblickbarhet (4 kap 32 §). Av planen framgår tydligt den avsedda regleringen. Det framgår tydligt vilka gällande detaljplaner som ändras och vad ändringen innebär. Detaljeringsgraden är inte heller större än vad som behövs för planens syfte. Stadsbyggnadskontoret anser att det är tydligt vad som avses med markreservatet. Att använda "u" och sedvanlig rubriksättning anser stadsbyggnadskontoret skulle komplicera innehållsförteckningen på plankartan och riskera att göra den otydlig. Om kommunen använder en tydlig redovisning i komplexa sammanhang utgör detta inget hinder i förhållande till PBL.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att inrättandet av ett i tre dimensioner reglerat markreservat möjliggör både tecknande av ledningsrätt och att ledningen betraktas som ett byggnadsverk.

Möte mellan avloppsledningen och ny tunnelbana

Det finns ingen möjlighet för stadsbyggnadskontoret att i plankarta anpassa läge eller höjder till framtida tunnelbana vid Liljeholmen, då det inte finns några framtagna ritningar att förhålla sig till.

Den delade skyddszonen vid Gullmarsplan (plankarta 8, område 5) kompletteras med texten: "Inom detta område får inga intrång från annan verksamhet ske, förutom skydds- och förstärkningsåtgärder för tunnelbana".

Stadsbyggnadskontoret anser inte att det finns ett behov av plan- och profilritning i planbeskrivningen där avloppsledningen möter tunnelbanan vid Gullmarsplan

Planbeskrivningen har kompletterats på sida 23 med att avloppsledningen korsar tunnelbanan.

För samordning och avtal, se nedan under Fortsatt behov av samordning och avtal.

Påverkan på gällande detaljplaner och annan planläggning

Detaljplanen tas fram som ändring av gällande detaljplaner som redan i dag finns inom planområdet. Detta innebär att gällande detaljplaner ändras så att utbyggnaden av ledningen möjliggörs, men att de i övrigt fortsätter att gälla. Detta gäller även den s.k. prickmarken.

Inom område för avloppsledningen och dess skyddszon (Markreservat för allmännyttigt ändamål) får inga ingrepp från övrig verksamhet, så som schaktning, spontning, borrning eller liknande, ske. Framtida ingrepp i närheten, i form av till exempel pålning, är inget hinder så länge det sker utanför markreservatet. Information om detta har lämnats till Exploateringskontoret som kan väga in det i sina programarbeten.

Anläggningsamfälligheter

Samfälligheten Pharaos Bagare ga:1 saknades i Planbeskrivningen och läggs nu till i tabellen med rubriken ”Anläggningsamfälligheter inom planområde”.

Planbeskrivningen har kompletterats med att Stockholm Vatten och Avfall vid behov ska teckna avtal med bland annat rättighetshavare som berörs under genomförandet.

Risk och störningar

Stadsbyggnadskontoret är medvetna om att enskilda kommer att bli utsatta för störningar under byggtiden. Stadsbyggnadskontoret har gjort avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen och bedömer att projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) har ett stort allmänintresse och att konsekvenser av planens genomförande till övervägande del är positiva.

I praktiken har denna plan begränsade effekter eller påverkan på enskilda intressen och alternativa ledningsdragningar skulle inte minska intressekonflikter i förhållande till andra fastighetsägare. Stadsbyggnadskontoret bedömer att SFA:s utformning och de avvägningar Stockholm Vatten och Avfall gjort för att åstadkomma önskat resultat, är rimliga.

Ansvar för risk för störningar under byggtiden åläggs, enligt Plan- och bygglagen (10 kap 5 §), den som utför åtgärderna – i detta fall Stockholm Vatten och Avfall – som har att följa gällande lagar och regler vid genomförandet. Konsekvenserna, som de förklaras i miljökonsekvensbeskrivningen, är också föremål för prövning inom ramen för det pågående tillståndsärendet för SFA, som förväntas reglera störningar och annat.

Förutsättningar för sjötransport av bergmassor har undersökts, men av tekniska, fastighetsmässiga och ekonomiska skäl valts bort.

Inför byggstart är det Stockholm Vatten och Avfalls ansvar att ta fram detaljerade planer på hur trafiksäkerheten under byggtiden ska lösas. Stockholms stad genom Trafikkontoret ska godkänna dessa. Åtgärderna har sin grund i tillståndet som förväntas reglera störningar och annat.

På grund av att planen inte anses få några konsekvenser för barn när ledning och anläggning är färdigbyggd beskrivs inte förskolor i planhandlingarna. Störningar under byggtiden regleras (enligt ovan) av det kommande tillståndet. I övrigt underlagsmaterial har de förutsättningar som ansetts nödvändiga tagits med.

Ersättning och kompensation

Ett flertal fastigheter kommer att få ett intrång av markreservat för allmännyttig underjordisk avloppsledning från 25-80 meter under marknivån och cirka 25 meter därunder. Stockholm Vatten och Avfall kommer att ansöka om officialrättighet hos Lantmäterimyndigheten. Genom beslut om officialrättighet skapas rätt för ledningsägare att anlägga, nyttja och underhålla ledningarna. Avloppsledningen kommer att begränsa fastigheterna på så vis att de inte tillåts göra några ingrepp inom markreservatet, det vill säga i avloppsledningen eller avloppsledningens skyddsområde. Detta för att inte skada avloppsledningen. För markintrånget utgår ersättning för marknadsvärdesminskning enligt expropriationslagens bestämmelser.

Inom området finns 4 fastigheter identifierade med energibrunn. Energibrunnar riskerar att påverkas om grundvattennivåerna i området sänks, att borrhålen förstörs av injekteringsbruk eller direkt kollision med ledningen. En sänkning av grundvattennivån leder till minskat energiuttag ur energibrunnen. Eventuella skador på icke förstörda energibrunnar bedöms utifrån faktisk grundvattensänkning i förhållande till aktiv borrhålslängd och bortledning av grundvatten. Förstörda energibrunnar kommer att ersättas med nya för att kompensera skadan. Skador kommer att kontrolleras genom att pejla grundvattennivån i utvalda energibrunnar samt referensbrunnar för att identifiera om grundvattennivån påverkas.

Uppstår andra oförväntade skador på andra anläggningar och byggnader än energibrunnar ersätts dessa. Inför byggstart och efter genomförd byggnation besiktigas samtliga byggnader inom planområdet och inom ett område som omfattar cirka 150 meter ut från ledningen. Ingen kompensation ges för olägenheter, så som buller och stomljud, under byggtiden.

Planbeskrivningens text om konsekvenser för fastigheter kompletteras.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

I planbeskrivningen har text om miljökonsekvenser förtydligats och fler hänvisningar till MKB:n har införts.

Fortsatt behov av samordning och avtal

Under projektering och genomförande kommer samordning att ske med berörda. I planbeskrivningen nämns behov av samordning och eventuellt avtal med Trafikverket, Skanova, Ellevio, Fortum Värme, Stockholms brandförvar, Trafikkontoret och Exploateringskontoret. Planbeskrivningen har kompletterats med behov av samordning även med Stockholms läns landsting (Trafikförvaltningen), Svenska Kraftnät, Sjöfartsverket och 4H-gården samt fastighetsägare, rättighetshavare, verksamheter m.fl. som kan påverkas av projektet. Stockholm Vatten och Avfall initierar samordningen.

För att säkerställa rätten till angöring till tunnelmynning Skansbacken och Liljeholmen upprättas avtal med berörd fastighetsägare innan detaljplanen antas

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att förslaget inte antas och beskriver framför allt oro för permanenta skador på energibrunnar och huskonstruktioner på grund av grundvattensänkningar samt oro för omfattande störningar under byggtiden. De anser även att planprocessen och miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) inte är lagenlig och att SFA projektet saknar samhällsekonomisk bärighet.

Stadsbyggnadskontoret är medvetna om att enskilda kommer att bli utsatta för störningar under byggtiden. Ansvaret för risk för störningar under byggtiden åläggs, enligt Plan- och bygglagen (PBL 10 kap 5 §), den som utför åtgärderna – i detta fall Stockholm Vatten och Avfall – som har att följa gällande lagar och regler vid genomförandet. Konsekvenserna under byggskedet, som de förklaras i MKB, är föremål för prövning inom ramen för det pågående tillståndsärendet för SFA, som förväntas reglera störningar och annat.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planen har begränsad påverkan på enskilda intressen, så som möjligheten att borra energibrunn, och är utformad med skälig hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens

genomförande enligt PBL. Alternativa ledningsdragningar skulle inte minska intressekonflikter i förhållande till andra fastighetsägare som då skulle komma att drabbas. Risk för skador på energibrunnar och huskonstruktioner bedöms som liten.

Samverkan mellan stadsbyggnadskontoret och Stockholm Vatten och Avfall har skett i syfte att kunna bedriva en effektiv planprocess där innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen samordnats för att vara heltäckande för både planprocessen, genomförandet och driftsskedet. Stadsbyggnadskontoret delar Stockholm Vatten och Avfalls analyser, avvägningar och bedömning i miljökonsekvensbeskrivningen och anser att den är tillfyllest.

Stadsbyggnadskontoret har tagit hänsyn till och gjort avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen och bedömer att projektet SFA har ett stort allmänintresse och att konsekvenser av planens genomförande till övervägande del är positiva. Projektet möjliggör nödvändig infrastruktur som bidrar till att förbättra miljön och säkerställa avloppskapaciteten i Stockholm.

I övrigt inkomna synpunkter utgör enligt kontorets bedömning inget hinder för planens antagande eller genomförande.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att förslaget till detaljplan godkänns i stadsbyggnadsnämnden och överlämnas till kommunfullmäktige för antagande.

Anna Lina Axelsson
planchef

Emma Engleson
stadsplanerare